

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԲԵՄ. ԼՈՒՐԵՐ

Մայիսի 10-ին, երկուշաբթի.—Այսօր Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածին են ժամանում ֆրանսիական «Կեն» եկամենիկ խմբի շուրջ 20 անդամներ՝ հայր Էմմանուել Պայենի և վերապատվելի Ռընե Լսոնյանի գլխավորությամբ:

Կաթոլիկ և բողոքական հավատացյալներից կազմված այս խմբի նպատակն է՝ ուխտագնացությունների միջոցով ավելի մոտիկից ծանոթանալ Արևելյան Եկեղեցիներին:

Հյուրերը Վեհարանում հանդիպում են ունենում Ամենայն Հայոց Հայրապետի հետ: Հանդիպմանը ներկա էին Գերագույն Հոգեվոր Խորհրդի ատենապետ Ս. Սիոն արքեպս. Մանուկյանը և Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնի Միջեկեղեցական հարաբերությունների բաժնի ընդհանուր քարտուղար Պարզև Շահբալյանը:

Հանդիպման ժամանակ Վեհափառ Հայրապետը ողջունում է հյուրերին և համառոտ տեղեկություններ տալիս Հայ Եկեղեցու պատմության վերաբերյալ:

Հյուրերից ողջույնի փոխադարձ խոսքով հանդես են գալիս վերապատվելի Ռընե Լեփոնյանը և հայր Էմմանուել Պայենը, որոնք իրենց երախտագիտությունն են հայտնում Վեհափառ Հայրապետին՝ ցույց տրված ջերմ

ընդունելության համար, և հուշանվերներ հանձնում նրան:

Ս. Էջմիածնում գտնվելու ժամանակ հյուրերը այցելում են Մայր տաճար, Վեհարանի թանգարան, ապա «Ալեք և Մարի Մանուկյան» գանձատուն, ուր մեծ հետաքրքրությամբ ծանոթանում են հայ հոգևոր մշակույթի մեծարժեք գանձերին:

Հետմիջօրեին ֆրանսիացի ուխտավորները մեկնում են Ս. Էջմիածնից՝ ուղևորվելով դեպի Օջականի Ս. Մեսրոպ Մաշտոց եկեղեցի:

*
*
*

Մայիսի 12-ին, կիրակի.—Այսօր Մայր տաճարի Ավագ սեղանի վրա ս. պատարագ է մատուցում Ս. Եղիշե քնն. Բաղդամյանը:

«Հայր մեր»-ից առաջ պատարագից տեր հայրը քարոզ է խոսում «Չամենեսեան Կորմիանգամ կամիջիք թե արասցեն ձեզ մարդիկ, այնպես եւ դուք արարէք նոցա» (Մատթ. է 12) բնաբանով:

Իր քարոզի մեջ պատարագից տեր հայրը նշում է, որ Ավետարանը Քրիստոսի կողմից հաստատված օրենքների մի ամբողջություն է, որոնց նպատակն է մարդկանց համար ստեղծել խաղաղ և անդորր կյանք: Ապա

անդրադառնալով իր քարույի բնաբանին՝ տեր Եղիշե քահանան ասում է, որ եթե Քրիստոսի այդ պատվիրանը հասկացվեր մարդկանց կողմից և գործադրվեր այնպես, ինչպես Քրիստոս է պատվիրում, ապա չարագործությունները խապառ կվերանային աշխարհի և մարդկանց միջից:

Իր քարույի վերջում, դիմելով բարեպաշտ ժողովուրդին, տեր հայրը հորդորում է նրանց միշտ ի մտի ունենալ այն, որ ինչ իրենք են պահանջում մարդկանցից, որ կատարեն իրենց համար, նույնը իրենք պարտավոր են անելու նրանց նկատմամբ, որպեսզի աշխարհում միշտ խաղաղություն և արդարություն լինի: Քրիստոսի առջև ամեն ոք իր կատարած գործերի համաձայն պիտի արդարանա կամ դատապարտվի:

*
* *

Մայիսի 14-ին, երեքշաբթի.—Այսօր, իր տիկնոջ ընկերակցությամբ, Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածին է այցելում «Լոս Անջելես Թայմս» օրաթերթի Մոսկվայի գրասենյակի թղթակից պրն. Վիլյամ Իթընը և հարցապրույց ունենում Մայր Աթոռի դիվանապետ Ս. Ներսես եպյ. Պոլսապալանի հետ:

*
* *

Մայիսի 15-ին, չորեքշաբթի.—Այսօր Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածին են այցելում Նկրուիրաբուժական միջազգային ընկերակցության մի խումբ մասնագետներ՝ նույն ընկերակցության նախագահ Ալեն Հյուդսոնի գլխավորությամբ:

Հյուրերը Վեհարանում Հայոց Հայրապետի հետ ունենում են հանդիպում և պրույց, որն անցնում է ջերմ, բարեկամական մթնոլորտում:

*
* *

Նույն օրը Վեհարանի ընդունելությունների սրահում տեղի է ունենում միաբանական հերթական հավաքույթ, որի ընթացքում հոգևոր ձեմարանի տեսուչ Ս. Եվնիկ քին. Պետրոսյանը ներկաներին ծանոթացնում է սույն թվականի ապրիլի 18—21-ը Մեքսիկայում տեղի ունեցած «Աստվածաբանական կրթության ծրագիր» ժողովում քննարկված հարցերին: Այդ ժողովին, որպես Հայ Եկեղեցու ներկայացուցիչ, մասնակցել էր նաև տեր հայրը:

Հավաքույթի վերջում Ս. Եվնիկ քահանան պատասխանում է հիշյալ ժողովի վերաբերյալ իրեն ուղղված մի շարք հարցերի:

*
* *

Մայիսի 16-ին, հինգշաբթի.—Համբարձումն Քրիստոսի:

Այսօր Մայր տաճարի Ավագ սեղանի վրա ս. պատարագ է մատուցում հոգևոր ձեմարանի փոխտեսուչ Ս. Հայկապուն վրդ. Նաշարյանը:

«Գոհաբանական մաղթանք»-ից առաջ պատարագից հայր սուրբը քարույ է խոսում՝ «Երանի որոց որ ոչ իցե տեսեալ եւ հաւատացեն» (Հովհաննես Ի 29) բնաբանով:

Իր քարույի մեջ հայր սուրբն ասում է, որ Քրիստոսի Հարության դեպքը միանգամից չընդունվեց առաջին հավատացյալների կողմից, միանգամից չհասկացվեց իր խորության մեջ, նույնիսկ առաքյալների կողմից: Հատերը թերահավատորեն էին վերաբերվում Հիսուսի Հարությանը: Անգամ Թովմաս Առաքյալը մինչև չընդամենը Հիսուսի վերքերը, ամբողջությամբ չհավատաց նրան: Հավատքը նրա մեջ հաստատվեց տեսնելու փաստով միայն:

Այնուհետև, շարունակելով իր քարույը, հայր սուրբը նշեց, որ հավատալու համար անպաշտանորեն աչքով տեսնելը, ակննդով լսելը պարտադիր չէ, որովհետև հավատքը չի ներկայացվում միայն աչքով տեսածի, ականջով լսածի և ձեռքով շոշափածի մեջ:

Հավարտ ս. պատարագի կատարվում է Հայրապետական մաղթանք՝ նախագահությամբ Գերագույն Հոգևոր Խորհրդի ատենապետ Ս. Սիոն արքեպս. Մանուկյանի՝ «Ի յիշատակ փոխադրութեան Հայրապետական Աթոռոյն Հայոց ի Սոյ ի Ս. Էջմիածին յամի Տեառն 1441 թ.»:

*
* *

Մայիսի 17-ին, ուրբաթ.—Այսօր, երեկոյան ժամը 18.30-ին, Վեհարանում, Ամենայն Հայոց Վեհափառ Հայրապետի նախագահությամբ, տեղի է ունենում Գերագույն Հոգևոր Խորհրդի հերթական նիստը:

*
* *

Մայիսի 19-ին, կիրակի.—Երկրորդ Ծաղկապարզ:

Այսօր Մայր տաճարի Ավագ սեղանի վրա ս. պատարագ է մատուցում Մայր տաճարի լուսարարապետ Ս. Հուսիկ արքեպս. Սանթրոյանը:

«Հայր մեր»-ից առաջ պատարագից սրբապանը քարույ է խոսում՝ «Մահ ոչ իմացեալ մահ է, մահ իմացեալ՝ անմահութիւն» (Եղիշե) բնաբանով, որի ընթացքում նա պատմական անցյալի դեպքերի լույսի տակ վեր

է հանում հայ ժողովրդի հերոսական մաքա-
ռումները Ավարայրից մինչև Սարդարապատ:
Կանգ առնելով մասնավորապես Սարդարա-
պատի հերոսամարտի հաղթանակի պատ-
մական նշանակության վրա՝ քարույիչ սըր-
բազանը նշում է, որ Սարդարապատի ճա-
կատամարտի լիադրական ավարտը առաջ-
նորդ ուժ դարձավ հայ ժողովրդի համար, և
առանց այդ հաղթանակի գոյություն չէր ու-
նենա այսօրվա լուսավոր ու ծաղկուն Սովե-
տական Հայաստանը:

Հավարտ ս. պատարագի «Եկեղեցիս Հա-
յաստանեայց կատարի հոգեհանգիստ վասն
աշխարհապօրաց և Վորավրացն հայոց, որք
կատարեցան ի հերոսամարտին Սարդարա-
պատի 1918 ամի, վասն հաւատոյ և հայրե-
նեաց»:

Ս. պատարագին ներկա էին Վեհափառ
Հայրապետը, Գերագույն Հոգևոր Խորհրդի
անդամները և սկյուռքահայ ուխտավորներ:

*
* *

Մայիսի 21-ին, երեքշաբթի.—Այսօր Մայր
Աթոռ Ս. Էջմիածին են այցելում Ս. Տիրան
արքեպս. Ներսայանն ու Ս. Մեսրոպ ծ. վրդ.
Գրիգորյանը՝ շարունակելու համար Հայ Ա-
ռաքելական Եկեղեցու նոր Կանոնադրության
նախագծի կազմման աշխատանքները:

Ս. Տիրան արքեպիսկոպոսին ողջկցում
էր Հրաչ սրկ. Զիլինգարյանը (Նյու Յորք):

*
* *

Մայիսի 22-ին, չորեքշաբթի.—Այսօր Վե-
հարանի ընդունելությունների սրահում տեղի
է ունենում միաբանական հերթական հավա-
քույթ, որի ընթացքում Ս. Հայկապուն վրդ.
Նաջարյանը ներկաներին ծանոթացնում է
Ագապի Նասիբյանի Լոնդոնում 1984 թ.
անգլերեն լեզվով հրատարակված, «Բրիտա-
նիան և Հայկական հարցը 1915—1923 թթ.»
գրքի առաջին մասի բովանդակությանը:

*
* *

Մայիսի 26-ին, կիրակի.—Հոգեգալուստ
(Պենտեկոստե, յիսներորդ օր ի Զատիկն):

Այսօր Մայր տաճարի Ավագ սեղանի վրա
ս. պատարագ է մատուցում Մայր Աթոռի դի-
վանապետ Ս. Ներսես եպս. Պոպապայանը:

«Հայր մեր»-ից առաջ պատարագիչ սրբա-
զանը քարոյ է խոսում «Օրհնություն ի բար-
ձունս եղողին ի Հօրէ Հոգւոյն Սրբոյ, որով
Առաքեալքն արբեցան անմահական բաժա-
կաւն եւ հրալիրեցին Վերկիրս ի յերկինս»
(Շարական) բնաբանով, որի ընթացքում

նշում է, որ «Սուրբ Հոգին Աստուծո շնորհքն
է՝ տրված մարդկությանը: Սուրբ Հոգին այն
ուժն է, որը մարդիկ փոխանցում են միմ-
յանց, որպեսպի լցվեն, Վորանան նորանոր
շնորհներով»:

Այնուհետև սրբազանը դիմելով հավատաց-
յալներին՝ մաղթում է, որ «մարդիկ լինեն ա-
վելի երջանիկ, եղբայրասեր, մարդասեր և
ծառայասեր, իսկ աշխարհը լինի ավելի խա-
ղաղ ու ապահով»:

Վերջում աղոթելով Սուրբ Հոգուն՝ սրբա-
զանը հայցում է, որ «Սուրբ Հոգին այսօր
ևս իջնի իր փոքրիկ հոտի վրա՝ ի Հայաս-
տան և ամբողջ աշխարհի»:

Ս. պատարագին ներկա էր Վեհափառ
Հայրապետը:

*
* *

Մայիսի 29-ին, չորեքշաբթի.—Այսօր Վե-
հարանի ընդունելությունների սրահում տե-
ղի է ունենում միաբանական հերթական հա-
վաքույթ, որի ընթացքում Ս. Հայկապուն վրդ.
Նաջարյանը ներկաներին ծանոթացնում է
Ագապի Նասիբյանի 1984 թ. Լոնդոնում
անգլերեն լեզվով հրատարակված «Բրիտա-
նիան և Հայկական հարցը 1915—1923 թթ.»
գրքի երկրորդ մասի բովանդակությանը:

Հավաքույթի վերջում հայր սուրբը պա-
տասխանում է իրեն տրված հարցերին:

*
* *

Հունիսի 2-ին, կիրակի.—Յիշատակ եղիա-
լի մարգարէին:

Այսօր Մայր տաճարի Ավագ սեղանի վրա
ս. պատարագ է մատուցում Կենտրոնական
Եվրոպայի (Ավստրիա, Արևմտյան Գերմա-
նիա և Շվեդիա) Հայրապետական պատմի-
րակ Ս. Մեսրոպ ծ. վրդ. Գրիգորյանը:

«Հայր մեր»-ից առաջ ուխտավորաբար
Մայր Աթոռում գտնվող Ս. Տիրան արքեպս.
Ներսայանը քարոյ է խոսում, որի ընթաց-
քում, անդրադառնալով Քրիստոսի Հարու-
թյան խորհրդին, նշում է, որ այն «մեր կրոնի և
հավատքի ամենամեծ ու կարևոր տոնն է,
կենտրոնը ամբողջ քրիստոնեական վարդա-
պետության և քրիստոնեական կյանքի:
Քրիստոսի Հարությունը քրիստոնեական
փրկագործության մեջ ամենակարևորն ու
ամենաէականն է»:

Վերջում սրբազան հայրը իր մաղթանք-
ներն է ուղղում հավատացյալներին:

Ս. պատարագին ներկա էր Վեհափառ
Հայրապետը:

Հունիսի 3-ին, երկուշաբթի.—Տօն Սրբոց կուսանացն Հռիփսիմեանց:

Այսօր տեղի է ունենում «Եկեղեցական հանդեսի վանս Սրբուհոյ կուսին Հռիփսիմեայ»: Օրվա պատարագիչն է Ս. Շնորհք արքեպիսկոպոս Բաղդասարյանը:

«Հայր մեր»-ից առաջ պատարագիչ հայր սուրբը քարոզ է խոսում «Հռիփսիմե մեծ խորհուրդ և անուն ցանկալի, ընտրեալ ի յերկրի և դասեալ ընդ հրեշտակս» (Շարական) բնաբանով:

Իր խոսքի մեջ հայր սուրբը վեր է հանում նահատակ կույսերի մարտիչըսացման նշանակությունը Հայաստանում քրիստոնեության տարածման գործում:

Հունիսի 4-ին, երեքշաբթի.—Տօն Սրբոց կուսանացն Գայիանեանց:

Այսօր տեղի է ունենում «Եկեղեցական հանդեսի վանս Սրբուհոյ կուսին Գայիանեայ», որտեղ պատարագ է մատուցում Ս. Գայանե վանքի վանահայր Ս. Գուրգեն քին. Աշուրյանը:

«Հայր մեր»-ից առաջ պատարագիչ տեր հայրը քարոզ է խոսում «Դարձեալ վերըստին արարչագործ պորոթին, և դարձեալ եղեմ աստուածատունս վարդարի, քանզի ծառն կենաց տնկեցաւ ի դրախտին, բերելով մեզ պտուղ վերանելին Գայիանե» (Շարական) բնաբանով:

Հունիսի 6-ին, հինգշաբթի.—Տօն Սրբոյն Յովհաննու Կարապետին և Աթանգինեայ եպիսկոպոսին:

Այսօր տեղի է ունենում «Եկեղեցական հանդեսի վանս Ս. Շողակաթի»: Օրվա պատարագիչն է Ս. Շողակաթ վանքի վանահայր Ս. Ղևոնդ քին. Հարությունյանը:

«Հայր մեր»-ից առաջ պատարագիչ տեր հայրը քարոզ է խոսում «Շնորհեցաւ մեզ դեղ կենաց՝ նշխար սորին ոսկերաց ի ձեռն Լուսաւորչին Հայաստանեայց աշխարհի» (Շարական) բնաբանով:

Հունիսի 7-ին, ուրբաթ.—Այսօր Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածին եւ ժամանում Չագորսկի հոգևոր ճեմարանի ասպիրանտ Գալինի վարդապետ Գալը (Բուդարիա) և Յարոսլավ Չինչարը (Չեխոսլովակիա)՝ մրտիկից ծանոթանալու Հայ Առաքելական Եկեղեցուն:

Հունիսի 8-ին, շաբաթ.—Տօն Սրբոյն Գրիգորի Լուսաւորչին մերոյ եղն ի վիրապէս:

Այսօր Մայր տաճարի Իջման սեղանի վրա ս. պատարագ է մատուցում Ս. Գրիգոր ավագ քին. Տերտերյանը:

Հունիսի 9-ին, կիրակի.—Տօն Կաթողիկէ Ս. Էջմիածնի:

Այսօր Մայր տաճարի Ավագ սեղանի վրա ս. պատարագ է մատուցում Ս. Արսեն եպս. Բերբերյանը:

«Հայր մեր»-ից առաջ պատարագիչ սըրբապանը քարոզ է խոսում «Եկայք շինեսցուք սուրբ պիտրանս լուսոյ, քանզի ի սմա ծագեաց մեզ լոյս ի Հայաստան աշխարհի» (Շարական) բնաբանով:

Իր խոսքի մեջ սրբապանը ներկայացնելով Հայաստանում քրիստոնեության տարածման ու Ս. Էջմիածնի հաստատման պատմությունը նշում է նաև, որ «այսօր տոնելով Ս. Էջմիածնի տոնը՝ մեծարում ենք նաև այս քրիստոսահաստատ Աթոռի գահակալներին: Հայ ժողովուրդը, Վեհափառ Հայրապետի խոսքերով ասած՝ «վաստված փնտրելու ճանապարհին գտել է Ս. Էջմիածինը»: Այս եկեղեցին, կանգնած իր քրիստոնեական առաքելության բարձր մակարդակի վրա, դարձել է ողջ հայության հոգևոր մայրը»:

Հավարտ ս. պատարագի, Վեհափառ Հայրապետի նախագահությամբ կատարվում է «Մաղթանք Ս. Էջմիածնի»:

Հունիսի 10-ին, երկուշաբթի.—Այսօր, առավոտյան ժամը 9.00-ին, Երևանի «Չվարթնոց» օդանավակայանից Մոսկվա, այնտեղից էլ՝ Նյու Յորք, մեկնեց Ս. Տիրան արքեպիսկոպոսը՝ ուղեկցությամբ Հրաչ սրկ. Չիլինգարյանի: